

Nr 283.

Av herr **Elmgren**, om förhöjd pension åt förre förste sekreteraren hos riksheraldikerämbetet, kaptenen **J. Kleberg**.

I en inom första kammaren i januari 1950 av herrar Karl August Johanson och Bengt Elmgren väckt motion, nr 233, föreslogs, att riksdagen måtte medgiva, att till f. förste sekreteraren hos riksheraldikerämbetet, kaptenen Johan Kleberg, måtte retroaktivt från den 1 oktober 1949 utgå pension enligt Ca 33 i stället för som nu enligt Ca 24.

Statsutskottets avstyrkande av motionen och kammarens beslut att lämna den utan bifall synas ha baserats på ofullständiga upplysningar om ifrågasvarande förste sekreterartjänsts natur. I likhet med statskontoret ansåg statsutskottet nämligen, att denna tjänst haft karaktären av bisyssla och att därför såväl principiella betänkligheter som risk för skapande av prejudikat i fråga om pensionsrätt vid bisysslor förelågo.

Såväl ett riksdagens tidigare beslut — av år 1937 — beträffande Klebergs tjänstgöring som statsutskottets egen sammanfattning av handlingarna i ärendet tala emellertid enligt mitt förmenande absolut mot att det här skulle vara fråga om en bisyssla.

Utskottet finner att av handlingarna i ärendet bl. a. inhämtas

”att Kleberg åren 1921—1948 innehåft tjänst som bokhållare hos arméförvaltningen, vilken tjänst fr. o. m. den 1 juli 1937 överförts till övergångsstat;

att han åren 1931—1937 vid sidan av nämnda tjänst bestritt befattningen såsom sekreterare hos riksheraldikerämbetet; samt

att han fr. o. m. den 1 juli 1937 icke bestritt sin bokhållartjänst, utan t. o. m. den 30 september 1948, då han avgick med pension, haft sin tjänstgöring förlagd till riksheraldikerämbetet, vilken tjänstgöring därefter fortsatt intill den 1 oktober 1949”.

Av denna av statsutskottet självt gjorda sammanfattning framgår alltså, att Kleberg *endast* ”under åren 1931—1937 vid sidan av bokhållartjänsten uppehållit sekreterarbefattningen”, men att han efter den 1 juli 1937 ”*icke* bestritt sin bokhållartjänst — — — utan haft sin tjänstgöring förlagd till riksheraldikerämbetet”. Man kan redan härav dra den slutsatsen, att blott under åren 1931—1937 sekreterartjänsten möjligen skulle kunnat betecknas såsom bisyssla, eftersom den då uppehölls ”vid sidan av” bokhållartjänsten. Under tiden 1 juli 1937—1 oktober 1949 har Kleberg däremot — fortfarande enligt utskottet — ”*icke* bestritt sin bokhållartjänst” utan uteslutande ägnat sig åt sekreterartjänsten, vilken han uppehållit som heltidsbefattning. Ingen har gjort gällande, att bokhållartjänsten varit att betrakta såsom bisyssla,

och när denna *utbyts* mot sekreterartjänsten, böra ju dessa tjänster anses *ekvivalenta* och alltså även sistnämnda tjänst vara huvudtjänst och inte bisyssla. Det utsäges heller inte i något sammanhang, till vilken annan tjänst eller befattning som förste sekreterartjänsten under tidsperioden 1937—1949 skulle varit "bisyssla".

Det kan i sammanhanget erinras om framlidne herr Rickard Lindströms uttalande enligt protokollet från första kammarens debatt den 3 maj 1950 om motionen nr 233, att "jag känner kapten Klebergs förhållanden ganska nära, och jag vet, att han inte har gjort något annat under dessa tolv år än skött befattningen i riksheraldikerämbetet. Hur man under sådana förhållanden kan ens försöka vindicera, att detta skulle kunna betraktas som en bisyssla, är mycket svårt för mig att förstå".

Vidare bör påpekas, att riksheraldikerämbetet hos Kungl. Maj:t år 1936 begärde, att Kleberg skulle överflyttas från bokhållartjänsten i arméförvaltningen till att definitivt placeras som förste sekreterare hos ämbetet. Kungl. Maj:t avslag framställningen, men sedan ärendet underställts riksdagen, placerade riksdagen själv Kleberg på den ifrågavarande förste sekreterarbefattningen.

Under debatten framgick också, att talesmännen för statsutskottets avstyrkande av motionen *uteslutande* togo sikte på förste sekreterartjänstens påstådda karaktär av bisyssla, och därvid gjordes gällande, att ett bifall till det i motionen framförda förslaget skulle kunna bli prejudicerande för en mångfald andra krav på pensionsrätt vid bisysslor. Det måste väl emellertid kunna anses till fullo ådagalagt att det i detta fall *inte* gäller en bisyssla och att — genom riksdagens eget ingripande med hänsyn till föreliggande speciella omständigheter — det här rör sig om ett särfall, som inte kan konstituera något prejudikat. Tilläggas kan för övrigt, att riksdagen genom sin åtgärd att förflytta Kleberg från bokhållartjänsten till förste sekreterartjänsten — vilken sistnämnda tjänst enligt riksheraldikerns eget vitsord är jämställd med en kanslirådstjänst — också bör ta motsvarande ansvar, när det gäller pensionsfrågan.

Vad angår Klebergs mångfaldigt vitsordade insatser som förste sekreterare hos riksheraldikerämbetet — från dess nyorganiserande till dess vidare utveckling — hänvisas till den utförliga redogörelsen härför i ovan nämnda motion 233/1950. Vidare bör påpekas, att riksdagens revisorer i sin berättelse för tiden 1 juli 1947—30 juni 1948, i vad denna berättelse berör riksheraldikerämbetets organisation och finansiering m. m., påpekat, att "av personalen har endast sekreteraren mera regelbunden heltidstjänstgöring" — ett yttrande, som väl näppeligen kan tolkas såsom avseende en bisyssla.

En högre pension åt Kleberg än den nu utgående skulle innebära en rättvis erkänsla åt en statens tjänsteman, som under en lång följd av år utfört

ett förtjänstfullt arbete på en högre post men pensionerats på en avsevärt lägre.

I motion nr 233/1950 föreslogs, att Kleberg skulle berättigas till pension enligt Ca 33, medan tre reservanter mot statsutskottets avstyrkande — herrar Rickard Lindström, Gränebo och Kollberg — förordade pension enligt Ca 29.

På grund av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen måtte medgiva, att till kaptenen Johan Kleberg skall retroaktivt från den 1 oktober 1949 utgå pension enligt Ca 33 eller i varje fall lägst enligt Ca 29 i stället för som nu enligt Ca 24.

Stockholm den 26 januari 1952.

Bengt Elmgren.

Nr 284.

Av herr **Bergh**, om visst militärt tillägg till f. d. kaptenen och gymnastikläraren M. Uhlins pension.

F. d. kaptenen och gymnastikläraren Martin Uhlin erhöll 1936 avsked från sin befattning som kapten vid I 23; kapten på övergångsstat blev Uhlin 1926.

Uhlin, som 1908—1917 var reservofficer, har tjänstgjort på aktiv stat vid I 23 under tiden 1917—1926.

Under åren 1920—1928 var Uhlin gymnastiklärare vid G.C.I. samt tjänstgjorde efter särskild inkallelse under åren 1928—1936 som intendent, gymnastik- och idrottsledare. Under åren 1927—1944 har Uhlin innehaft olika militära kommenderingar.

Uhlin åtnjuter nu pension som f. d. kapten, men ej såsom gymnastiklärare.

I ett par fall ha vissa officerare och gymnastiklärare av Kungl Maj:t erhållit militära tillägg. Vid jämförelse mellan dessa fall och Uhlins visar det sig, att Uhlin gjort lika lång militärtjänst som de ifrågavarande officerarna.

Med stöd av ovanstående hemställes,

att riksdagen måtte tillerkänna f. d. kaptenen och gymnastikläraren Martin Uhlin samma militära tillägg som Kungl. Maj:t förut tillerkänt vissa andra f. d. officerare desslikes gymnastiklärare.

Stockholm den 26 januari 1952.

Ragn. Bergh.
